

Cauza C-73/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

10 februarie 2023

Instanța de trimitere:

Tribunal de première instance de Liège (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

30 ianuarie 2023

Reclamantă:

Chaufontaine Loisirs SA

Pârât:

État belge

1. Obiectul și datele litigiului:

- 1 Legea din 1 iulie 2016 a supus în mod special la plata TVA-ului jocurile de noroc online, cu alte cuvinte oferite pe cale electronică, abrogând în privința lor regimul de scutire de care beneficiază jocurile de noroc, precum și loteriile în general.
- 2 Cour constitutionnelle (Curtea Constituțională) a fost sesizată așadar cu o acțiune în anulare împotriva acestei derogări speciale, întemeiată pe încălcarea unor norme de competență de drept intern și pe încălcarea, printre altele, a principiului neutralității fiscale care stă la baza Directivei TVA în sensul că legea creează o disparitate între regimurile de TVA aplicabile jocurilor și pariurilor online, pe de o parte, și jocurilor și pariurilor „fizice”, precum și loteriilor online și „fizice”, pe de altă parte.
- 3 Cour constitutionnelle a admis motivele întemeiate pe încălcarea normelor de competență de drept intern și a apreciat că nu era necesar să se examineze celelalte motive, și în special cel întemeiat pe încălcarea principiului neutralității fiscale, din moment ce acestea nu ar putea conduce la o anulare mai extinsă.

- 4 Prin urmare, Cour constitutionnelle a anulat dispozițiile în cauză din Legea din 1 iulie 2016 cu efect de la 21 mai 2018, precizând că taxele plătite pentru perioada cuprinsă între 1 iulie 2016 și 21 mai 2018 erau menținute având în vedere dificultățile bugetare și administrative pe care le-ar ocaziona rambursarea lor (a se vedea Hotărârea din 22 martie 2018, 34/2018, și Hotărârea din 8 noiembrie 2018, 155/2018).
- 5 Reclamanta exploatează un cazinou online. Ea solicită restituirea unei sume de 640 478,825 euro în principal, pe care a plătit-o cu titlu de TVA cu privire la jocurile și pariurile online efectuate între 1 iulie 2016 și 22 mai 2018.
- 6 Prin decizia din 1 decembrie 2020, administrația a respins această cerere pentru motivul că condițiile de exercitare a unei acțiuni în restituire nu erau îndeplinite.
- 7 Reclamanta a sesizat în acest caz instanța de trimitere.

2. Dispozițiile invocate:

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

- 8 Articolul 267 prevede:

„Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:

(a) interpretarea tratatelor;

(b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii;

[...]

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.

[...]”

Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată

- 9 Articolul 135 alineatul (1) litera (i) are următorul cuprins:

„(1) Statele membre scutesc următoarele operațiuni:

[...]

(i) pariuri, loterii și alte forme de jocuri de noroc, sub rezerva condițiilor și restricțiilor stabilite de fiecare stat membru;

[...]"

3. Argumentele părților:

A. *Reclamanta*

- 10 Reclamanta susține mai întâi că TVA-ul în litigiu a fost colectat cu încălcarea principiului neutralității fiscale care stă la baza Directivei TVA. În continuare, aceasta denunță menținerea pentru perioada în discuție a efectelor legii anulate.
- 11 Reclamanta contestă diferența de tratament dintre produsele (inclusiv loteriile) oferite online de Loterie nationale (Loteria națională) (scutite de TVA) și jocurile și pariurile oferite online de diferiți operatori economici privați (supuși la plata TVA-ului).
- 12 Reclamanta precizează că jocurile de noroc și loteriile sunt în concurență pe aceeași piață. Pe de altă parte, aceasta subliniază că Loterie nationale oferă pe site-ul său internet pe lângă o gamă largă de loterii, jocuri și pariuri online similare jocurilor furnizate de ceilalți operatori online, că această similitudine este confirmată de literatura științifică, în special în ceea ce privește dependența de aceste jocuri. În sfârșit, reclamanta arată că Loterie nationale face o publicitate foarte ofensivă, având în vedere lipsa unui control în privința sa.
- 13 Aceasta citează diferite hotărâri ale Curții de Justiție, printre care și Hotărârea din 27 iunie 2019, *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie și alții* (C-597/17, EU:C:2019:544), care amintește domeniul de aplicare al principiului neutralității fiscale:

*„28 În al doilea rând, statele membre trebuie să respecte principiul neutralității fiscale, care se opune posibilității ca prestări similare, care sunt, așadar, în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA-ului (Hotărârea din 27 aprilie 2006, *Solleveld și van den Hout- van Eijnsbergen*, C-443/04 și C-444/04, EU:C:2006:257, punctul 39 și jurisprudența citată).*

[...]

*47 Acest principiu se opune în special posibilității ca bunurile sau prestările de servicii asemănătoare, care se găsesc în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA-ului (Hotărârea din 11 septembrie 2014, *K*, C-219/13, EU:C:2014:2207, punctul 24, și Hotărârea din 9 martie 2017, *Oxycure Belgium*, C-573/15, EU:C:2017:189, punctul 30).”*

- 14 Aceasta concluzionează că diferența de tratament respectivă încalcă principiul neutralității, în măsura în care cele două prestări de servicii sunt similare deoarece:
- acestea prezintă proprietăți analoge și răspund acelorași nevoi ale consumatorului, în funcție de un criteriu de comparabilitate în utilizare,
 - diferențele existente nu influențează în mod considerabil decizia consumatorului mediu de a recurge la unul sau la altul dintre serviciile menționate.
- 15 În continuare, reclamanta reproșează statului belgian că a menținut efectele abrogării de la 1 iulie 2016 la 21 mai 2018. Aceasta a amintit în fața administrației că, în Hotărârea din 27 iunie 2019, *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie și alții* (C-597/17, EU:C:2019:544), Curtea de Justiție a statuat că o „instanță națională nu poate utiliza o dispoziție națională care o abilitază să mențină anumite efecte ale unui act anulat pentru a menține în mod provizoriu efectul dispozițiilor naționale”.
- 16 Menținerea pentru trecut a efectelor dispozițiilor anulate de către Cour constitutionnelle nu urmărește un obiectiv legitim sau nu răspunde cerințelor de interes general care sunt singurele care pot justifica ingerința pe planul principiilor. În plus, această ingerință are caracter disproporționat, întrucât întrerupe echilibrul existent între interesele părților în cauză.
- 17 Jurisprudența Curții de Justiție consideră că imposibilitatea unei persoane impozabile de a obține restituirea TVA-ului plătit statului care rezultă dintr-o încălcare a dreptului Uniunii Europene constituie o ingerință care nu urmărește un obiectiv legitim, nu este proporțională și încalcă dreptul proprietății consacrat la articolul 1 din Primul Protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului.

B. *État belge (statul belgian)*

- 18 *État belge* consideră că loteriile nu sunt similare jocurilor de noroc online, astfel încât principiul neutralității fiscale nu este încălcat.
- 19 În opinia sa, loteriile constituie o categorie distinctă de jocuri de noroc, în special pentru următoarele motive:
- în dreptul belgian, loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs (Legea din 7 mai 1999 privind jocurile de noroc, pariurile, unitățile de jocuri de noroc și protecția jucătorilor) nu se aplică loteriilor, întrucât au fost excluse în mod explicit de legiuitor din domeniul său de aplicare în temeiul articolului 3bis din această lege. Loteriile sunt vizate de loi du 31 décembre 1851 sur les loteries (Legea din 31 decembrie 1851 privind loteriile) și de loi du 22 juillet 1991

relative à la Loterie nationale (Legea din 22 iulie 1991 privind Loterie nationale).

- Loterie nationale, instituție publică, deține în dreptul belgian un monopol legal în ceea ce privește organizarea loteriilor. Obiectul de activitate al Loterie nationale cuprinde însă și organizarea de jocuri de noroc și de pariuri sub toate formele sale.
 - jocurile de noroc și pariurile oferite online de operatorii economici de drept privat sunt controlate de Commission des jeux de hasard (Comisia pentru jocuri de noroc). Loterie nationale se află sub controlul État belge. Loterie nationale trebuie, printre altele, să încheie un contract de administrare cu État belge (articolul 14 din Legea din 19 aprilie 2002). Acest contract de administrare impune Loterie nationale, organism de interes public, diferite obligații. Se precizează că Loterie nationale este însărcinată cu organizarea loteriilor, concursurilor, jocurilor de noroc și pariurilor în interes general și conform metodelor comerciale (a se vedea articolul 3 alineatul 3 din Legea din 19 aprilie 2002).
 - contractul de administrare stabilește modalitățile de calcul și de plată a rentei de monopol, a contribuțiilor speciale și a procentului din profitul înainte de impozitare care se percepe anual:
 - în scopul finanțării programelor de sprijin în țări în curs de dezvoltare („subvenții în cadrul Loterie Nationale”),
 - în scopuri de utilitate publică definite în cadrul Conseil des Ministres (Consiliul de Miniștri),
 - și pentru alocarea anuală acordată Caisse nationale des calamités (Casa Națională pentru Dezastre), Fondation Roi Baudouin (Fundația Roi Baudouin) și Fonds belge de survie (Fondul belgian de supraviețuire).
 - cadrul legal al Loterie nationale impune diferite măsuri de protecție a persoanelor (informarea publicului larg cu privire la șansele reale de câștig pentru fiecare tip de produs propus, organizarea de campanii de informare cu privire la riscurile economice, sociale și psihologice legate de dependența de jocuri).
 - pe de altă parte, rata de redistribuire – care reprezintă procentul de bani plătiți jucătorilor din totalul mizelor efectuate – este, potrivit État belge, sensibil diferită pentru loterii (rata redusă de câștig jucător: între 50 și 60 %) în raport cu celelalte jocuri de noroc (rata ridicată de câștig: 95 % și peste).
- 20 État belge amintește puterea discreționară a statelor membre de a scuti anumite categorii de jocuri și de a le supune pe altele la plata TVA-ului.

- 21 În ceea ce privește menținerea efectelor legislației anulate, reclamanta efectuează, în opinia administrației fiscale, o lectură incompletă a dispozitivului Hotărârii din 27 iunie 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie și alții (C-597/17, EU:C:2019:544) care are următorul cuprins: „o instanță națională nu poate utiliza o dispoziție națională care o abilitază să mențină anumite efecte ale unui act anulat pentru a menține în mod provizoriu efectul dispozițiilor naționale pe care le- a considerat incompatibile cu Directiva 2006/112 până la punerea în conformitate cu această directivă, în scopul, pe de o parte, de a limita riscurile de insecuritate juridică care rezultă din efectul retroactiv al acestei anulări și, pe de altă parte, de a evita aplicarea unui regim național anterior acestor dispoziții incompatibile cu directiva menționată” (sublinierea administrației fiscale).
- 22 Or, în speță, Cour constitutionnelle a anulat dispozițiile în cauză ca urmare a încălcării unor norme de drept intern, nu pentru că le-ar fi considerat incompatibile cu Directiva TVA.
- 23 Administrația fiscală susține că dispozițiile anulate de Cour constitutionnelle nu constituie o transpunere neconformă a Directivei TVA.

4. Aprecierea tribunalului:

A. Primul motiv întemeiat pe principiul neutralității fiscale

- 24 În Hotărârea din 27 iunie 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie și alții împotriva Ministerraad (C-597/17, EU:C:2019:544, punctele 28 și 47), Curtea de Justiție a amintit domeniul de aplicare al principiului neutralității fiscale:

„În al doilea rând, statele membre trebuie să respecte principiul neutralității fiscale, care se opune posibilității ca prestări similare, care sunt, așadar, în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA- ului (Hotărârea din 27 aprilie 2006, Solle veld și van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 și C-444/04, EU:C:2006:257, punctul 39 și jurisprudența citată).

[...]

Acest principiu se opune în special posibilității ca bunurile sau prestările de servicii asemănătoare, care se găsesc în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA- ului (Hotărârea din 11 septembrie 2014, K, C-219/13, EU:C:2014:2207, punctul 24, și Hotărârea din 9 martie 2017, Oxycure Belgium, C-573/15, EU:C:2017:189, punctul 30)”.

- 25 În Concluziile sale prezentate în cauza The English Bridge Union (C-90/16, EU:C:2017:464, punctul 19), avocatul general Szpunar a rezumat principiul neutralității fiscale în contextul scutirii pentru jocuri de noroc după cum urmează: „În Hotărârea Rank Group, Curtea a statuat că o diferență de tratament cu privire la TVA între două prestări de servicii identice sau similare din punctul de vedere

al consumatorului și care îndeplinesc aceleași nevoi ale acestuia este suficientă pentru a stabili o încălcare a principiului neutralității fiscale în contextul scutirii pentru jocuri de noroc prevăzute la articolul 135 alineatul (1) litera (i) din Directiva TVA. Aspectul dacă «pariurile, loteriile și alte forme de jocuri de noroc» constituiau activitatea în cauză depindea, prin urmare, de o abordare orientată spre piață: în cazul în care clienții privesc serviciile ca fiind similare, acestea trebuie să fie impozitate în același mod”.

- 26 Articolul 135 alineatul (1) litera (i) din Directiva 2006/112 a lăsat o largă libertate de apreciere statelor membre în ceea ce privește scutirea sau impozitarea jocurilor de noroc, din moment ce permite statelor respective să stabilească limitele și condițiile acordării scutirii în discuție. Posibilitatea statelor membre de a stabili condiții și limite pentru scutirea de TVA prevăzută de dispoziția menționată le permite să nu scutească de această taxă decât anumite jocuri de noroc sau pariuri.
- 27 În Hotărârea sa din 24 martie 1994, Schindler (C-275/92, EU:C:1994:119, punctele 60 și 61), pronunțată în materie de liberă prestare a serviciilor, Curtea a indicat că „Trebuie arătat, în continuare, că, având în vedere importanța sumelor a căror colectare o permit și a câștigurilor pe care le pot oferi jucătorilor, mai ales atunci când sunt organizate pe scară largă, loteriile implică riscuri ridicate de infraționalitate și de fraudă. În plus, acestea constituie un stimulent pentru cheltuieli, care poate avea consecințe individuale și sociale dăunătoare. În sfârșit, fără ca acest motiv să poată fi privit, în sine, ca o justificare obiectivă, nu este lipsit de relevanță să se arate că loteriile pot participa, în mod semnificativ la finanțarea unor activități dezinteresate sau de interes general precum operele sociale, operele caritabile, sportul sau cultura.

Aceste particularități justifică faptul că autoritățile naționale dispun de o putere de apreciere suficientă pentru a stabili cerințele pe care le presupune protecția jucătorilor și, mai general, ținând seama de particularitățile socio-culturale ale fiecărui stat membru, protecția ordinii sociale, atât în ceea ce privește modalitățile de organizare a loteriilor, volumul mizelor lor, cât și afectarea profiturilor pe care le obțin”.

- 28 În Ordonanța din 18 mai 2021, Fluctus și alții (C-920/19, nepublicată, EU:C:2021:395), pronunțată de asemenea în materie de liberă prestare a serviciilor, Curtea a declarat: „Articolul 56 TFUE trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune unui sistem dual de organizare a pieței jocurilor de noroc pentru singurul motiv că practicile publicitare ale titularului monopolului asupra loteriilor și cazinourilor urmăresc să incite participarea activă la jocuri, de exemplu prin banalizarea jocului, conferindu-i o imagine pozitivă ca urmare a utilizării veniturilor în vederea unor activități de interes general, sau prin creșterea atractivității jocului pe calea unor mesaje publicitare atrăgătoare care promit câștiguri importante”.
- 29 În Hotărârea din 10 noiembrie 2011, The Rank Group (C-259/10 și C-60/10, EU:C:2011:719, punctele 49-51), pronunțată de această dată în materie de TVA,

Curtea a amintit, pe de altă parte, în privința caracterului comparabil al jocurilor de bingo și al jocurilor de tip slot- machine, că „Rezultă de aici că diferențele de regim juridic amintite de instanțele de trimitere sunt fără relevanță pentru aprecierea caracterului comparabil al jocurilor în cauză.

Acest rezultat nu este pus sub semnul întrebării de faptul că, în anumite cazuri excepționale, Curtea a admis că, având în vedere caracteristicile specifice ale sectoarelor în cauză, diferențele de cadru legislativ și de regim juridic care reglementează livrările de bunuri sau prestările de servicii în cauză, precum caracterul rambursabil sau nerambursabil al unui medicament sau supunerea ori lipsa supunerii prestatorului unor obligații de serviciu universal, pot crea o distincție pentru consumator în privința răspunsului la propriile nevoi (a se vedea Hotărârea din 3 mai 2001, Comisia/Franța, citată anterior, punctul 27, precum și Hotărârea din 23 aprilie 2009, TNT Post UK, C-357/07, Rec. p. 1-3025, punctele 38, 39 și 45).

Având în vedere considerațiile care precedă, se impune să se răspundă la prima întrebare litera a) în cauza C- 259/10 și la prima întrebare în cauza C- 260/10 că, în prezența unei diferențe de tratament între două jocuri de noroc în ceea ce privește acordarea unei scutiri de TVA în temeiul articolului 13 secțiunea B litera (f) din A șasea directivă, principiul neutralității fiscale trebuie interpretat în sensul că nu se impune luarea în considerare a faptului că aceste două jocuri se încadrează în categorii de licențe diferite și sunt supuse unor regimuri juridice diferite în materie de control și de reglementare”.

- 30 În Hotărârea din 10 iunie 2010, Leo-Libera (C-58/09, EU:C:2010:333), pronunțată în materie de TVA, Curtea a amintit de această dată că: „35. Astfel, [principiul neutralității] nu poate fi interpretat, fără a lipsi de efect util articolul 135 alineatul (1) litera (i) din Directiva 2006/112 și larga marjă de apreciere pe care această dispoziție o recunoaște statelor membre, în sensul că se opune ca o formă de pariu sau de joc de noroc să fie scutită de la plata TVA- ului în timp ce o altă formă de joc nu este scutită, în măsura în care totuși cele două forme de joc nu se află în concurență între ele.”
- 31 În speță, având în vedere analiza jurisprudenței Curții, apare o dificultate de interpretare a dreptului Uniunii, care justifică adresarea primelor două întrebări preliminare.
- 32 Aceste întrebări sunt mai ample decât prima întrebare adresată la 18 noiembrie 2022 de același tribunal de premiere instance de Liège (Tribunalul de Primă Instanță din Liège) (cauza C-741/22) privind diferența de tratament dintre loteriile online propuse de Loterie nationale și celelalte jocuri de noroc online propuse de operatori privați.
- 33 Prezenta trimitere preliminară privește diferența de tratament dintre jocurile de noroc furnizate online și, pe de o parte, jocurile de noroc care nu sunt furnizate

online (prima întrebare) și, pe de altă parte, loteriile furnizate online sau nu (a doua întrebare).

B. Al doilea motiv privind menținerea efectelor legii anulate

34 Din expunerea părților reiese că interpretarea dreptului Uniunii suscită dificultăți în mai multe privințe.

35 Mai întâi, în Hotărârea din 27 iunie 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie și alții (C-597/17, EU:C:2019:544, punctele 59 și 60), Curtea de Justiție a amintit condițiile în care un stat membru putea menține efectele unei dispoziții contrare dreptului Uniunii:

„Astfel, presupunând chiar că o serie de considerații imperative de securitate juridică sunt de natură să conducă, cu titlu excepțional, la suspendarea provizorie a efectului de înlăturare avut de o normă din dreptul Uniunii direct aplicabilă asupra dreptului național contrar acesteia, o astfel de suspendare trebuie exclusă de la bun început, în speță, în măsura în care instanța de trimitere nu a menționat elemente concrete care pot să dovedească riscurile specifice de insecuritate juridică (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punctul 67).

În special, simpla evocare a unor dificultăți bugetare și administrative care ar putea rezulta din anularea dispozițiilor contestate în cauza principală nu ar putea fi suficientă pentru a caracteriza considerații imperative de securitate juridică (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 octombrie 2012, Mednis, C-525/11, EU:C:2012:652, punctul 44, și Hotărârea din 10 aprilie 2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:2490, punctul 111).”

36 În speță, dacă se dovedește că abrogarea scutirii de TVA numai în privința jocurilor de noroc online încalcă efectiv principiul neutralității în materie de TVA (a se vedea primul motiv), se ridică problema dacă efectele acestei abrogări nu au fost menținute cu încălcarea dreptului Uniunii, întrucât acestea au fost menținute „având în vedere dificultățile bugetare și administrative pe care le-ar ocaziona rambursarea taxelor deja plătite”, chiar dacă anularea rezultă din încălcarea unor norme de drept intern, iar nu a dreptului Uniunii.

37 În continuare, în Hotărârea din 10 aprilie 2008, Marks & Spencer (C-309/06, EU:C:2008:211), Curtea de Justiție a declarat că, atunci când un stat membru a interpretat legislația sa națională în mod eronat, „astfel încât anumite livrări sau prestări care ar fi trebuit să beneficieze de scutire [...], au fost taxate cu cota standard, principiile generale ale dreptului [Uniunii], inclusiv [principiul] neutralității fiscale, se aplică astfel încât conferă operatorului economic care a efectuat aceste livrări sau prestări un drept la recuperarea sumelor care i-au fost solicitate din greșeală cu privire la aceleași livrări sau prestări”.

- 38 În prezenta cauză, trebuie să se ridice problema dacă contribuabilul are de asemenea dreptul la restituirea taxelor menținute cu încălcarea Directivei TVA și a principiului neutralității fiscale.
- 39 În sfârșit, în măsura în care abrogarea în litigiu a scutirii de TVA a fost anulată pentru încălcarea unor norme de drept intern, se impune de asemenea să se stabilească dacă, în calitatea sa de „instanță națională ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern”, Cour constitutionnelle era totuși obligată să solicite Curții de Justiție să se pronunțe în conformitate cu articolul 267 al treilea paragraf TFUE.
- 40 Tribunalul va adresa a cincea, a patra și a treia întrebare cu privire la aceste aspecte.

5. Întrebările preliminare:

- 41 Tribunalul adresează Curții de Justiție următoarele întrebări preliminare:
- 1) Articolul 135 alineatul (1) punctul (i) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și principiul neutralității fiscale permit unui stat membru să excludă de la beneficiul scutirii prevăzute de această dispoziție numai jocurile de noroc furnizate pe cale electronică, în condițiile în care rămân scutite de TVA jocurile de noroc care nu sunt furnizate pe cale electronică?
 - 2) Articolul 135 alineatul (1) litera (i) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și principiul neutralității fiscale permit unui stat membru să excludă de la beneficiul scutirii prevăzute de această dispoziție numai jocurile de noroc furnizate pe cale electronică, cu excluderea loteriilor care continuă să fie scutite de TVA, indiferent dacă sunt sau nu furnizate pe cale electronică?
 - 3) Articolul [2]67 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene permite unei instanțe superioare să decidă menținerea efectelor unei dispoziții de drept intern pe care o anulează ca urmare a unei încălcări a dreptului intern fără a se pronunța asupra încălcării dreptului Uniunii care era de asemenea invocată în fața sa și, așadar, fără a adresa întrebarea preliminară privind compatibilitatea acestei dispoziții de drept intern cu dreptul Uniunii Europene, și fără a solicita Curții să se pronunțe cu privire la condițiile în care ar putea decide menținerea efectelor acestei dispoziții în pofida incompatibilității sale cu dreptul Uniunii?
 - 4) În cazul unui răspuns negativ la una dintre întrebările anterioare, Cour constitutionnelle putea menține efectele trecute ale dispozițiilor pe care le-a anulat ca urmare a incompatibilității lor cu normele naționale de repartizare a competențelor, în condițiile în care aceste dispoziții erau de asemenea incompatibile cu Directiva TVA 2006/112/CE a Consiliului, pentru a evita

dificultățile bugetare și administrative pe care le-ar ocaziona rambursarea taxelor deja plătite?

5) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea anterioară, persoanei impozabile i se poate restitui TVA-ul pe care l-a plătit cu privire la marja brută reală a jocurilor și pariurilor pe care le organizează, care a fost colectat în temeiul unor dispoziții incompatibile cu Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA-ului și cu principiul neutralității fiscale?

DOCUMENT DE LUCRU